A onda progresista xera un cambio de aires para a integración latinoamericana

Description

En Centro América, Costa Rica celebrou eleccións en xaneiro de 2022 das que resultou electo na segunda volta o «outsider» Rodrigo Chaves, do partido Progreso Social Democrático, denotando un declive do bipartidismo imperante. Mentres que, a presidencia de Nayib Bukele no Salvador se situou no «ollo do furacán» por como xestionou a relación cos maras. Aínda que é certo que o goberno logrou desarticular a boa parte das cuadrillas responsables dos altos índices de violencia do país, existen fortes cuestionamentos á violación dos dereitos fundamentais das persoas privadas de liberdade. Algo similar ocorreu en Ecuador neste mesmo ano co afondamento da crise carceraria iniciada en 2021, e que unida ao último amotinamento de 2022, deixou como saldo máis de 400 privados de liberdade falecidos e unha recrudescencia da violencia en todo o país andino.

Un dos eventos máis importantes no Cono sur americano do último trimestre de 2022 foi a celebración dun plebiscito para aprobar unha nova Constitución en Chile o cal obtivo un 62 % de rexeitamento por parte dos chilenos, despois da ampla maioría do 80 % que en 2020 se mostrou a favor de que se redactase unha nova carta magna. Isto non implica a fin do proceso constituínte chileno, de feito, abre unha nova etapa para a política doméstica dese país e presenta un desafío para o goberno de Gabriel Boric. Para 2023 debería ser capaz de contar co respaldo da cidadanía e do resto de forzas políticas do Congreso e partidos que apoiaron e impulsaron o rexeitamento, e lograr así a aprobación dun novo texto constitucional que poña fin ao redactado en 1980 durante a ditadura pinochetista.

Un segundo suceso importante produciuse case ao peche de 2022 coa destitución e detención por rebelión do presidente de Perú, Pedro Castillo, despois de que disolvese o Congreso. Ademais, tras unha votación, o Congreso determinou «incapacidade moral» do primeiro mandatario e decretaron que a vicepresidenta Dina Boluarte se proclamase presidenta e concluíse o mandato. Este acontecemento xerou unha vaga de manifestacións en todo Perú para reclamar o retorno de Pedro Castillo ao poder, que foi duramente reprimida polas forzas do Estado por orde do goberno encabezado por Boluarte.

É ben sabido que os inicios do século XXI para América Latina se caracterizaron por un forte impulso á integración rexional, coa implantación de mecanismos de integración novos que denotaban unha vontade política dos actores máis importantes da rexión. O retorno de Lula Da Silva e a presenza de Gustavo Petro en espazos multilaterais globais, con discursos orientados a fomentar a cooperación Sur-Sur, pon de relevo un reposicionamento de América Latina na axenda Global e do cambio climático como parte dos temas da axenda política rexional. Especialmente, sopran novos ventos para a Comunidade de Estados Latinoamericanos e Caribeños (CELAC), que celebrou a súa VII Cume en Bos Aires en xaneiro de 2023, e a Unión de Nacións Suramericanas (UNASUR) que en novembro de 2022 recibiu o respaldo de sete ex presidentes, ex Ministros de Relacións Exteriores, parlamentarios, congresistas e un grupo de intelectuais de América do Sur, que por medio dunha carta instaron aos actuais presidentes da rexión a que «Unasur aínda existe e é a mellor

plataforma para reconstituír un espazo de integración en América do Sur».

No terreo económico e segundo datos da CEPAL, América Latina e o Caribe iniciaron o primeiro semestre de 2022 cunha taxa de crecemento superior á esperada; non obstante, para o segundo semestre rexistraron unha desaceleración da súa actividade económica e unha elevada presión inflacionista que segundo previsións deste organismo e do Fondo Monetario Internacional, manterase para o 2023. Aínda así, a rexión pecha cun crecemento do 3,1 % e, segundo estimacións, as economías avanzadas da rexión crecerán un 0,6 fronte ás emerxentes e en desenvolvemento, que se situarán nun 3,7 %. Por outro lado, os altos prezos do petróleo contribuíron a que países como Venezuela experimentasen un crecemento do 6 % (segundo datos do FMI e logo dun crecemento negativo sostido no período 2014-2021), e que países como México e Brasil tamén resultasen beneficiados. A pesar do potencial enerxético, humano, social e económico da rexión, as fendas estruturais mantéñense e os niveis de pobreza e desigualdade seguen patentes.

Para 2023 espéranse procesos electorais importantes na rexión, iniciando en febreiro con Ecuador e a celebración das eleccións seccionais, conselleiros do Consello de Participación Cidadá e Control Social (CPCSS), e un referendo promovido polo goberno do presidente Guillermo Lasso para a aprobación de oito preguntas orientadas a emendar a Constitución de 2008, o cal servirá para medir a aprobación da súa xestión. A axenda continúa coas eleccións presidenciais en Paraguai en abril, Guatemala en xuño e Arxentina en outubro. Mantemos así a interrogante xa presentada no Reporte Anual de 2021-2022, só que en termos de continuidade: seguirá a onda progresista en América Latina ou o péndulo bascualará de novo cara a dereita?

Este artigo fai parte do IGADI Annual Report 2022-2023 “Globalización e multipolaridade en tempos de Guerra”, que podes descarregar aquí.

ETIQUETAS

integración latinoamericana

IDIOMA

Galego

INVESTIGACION

International Relations

Date Created
June 8, 2023
Meta Fields

Autoria :	101984
Subtitulo :	ESTE ARTIGO FAI PARTE DO IGADI ANNUAL REPORT 2022-2023 “GLOBALIZACIÓN E MULTIPOLARIDADE EN TEMPOS DE GUERRA”